

960402-2

Na pokusy dostat se k „původnímu“ smyslu textů, které se buď dochovaly jen zčásti a nedokonale, nebo po úpravách pozdějších redakcí či vykladatelů, je třeba se dívat se značnou opatrností. V zásadě je myslitelné, že pozdější úpravy interpretace nemusí vždy znamenat újmu či poškození, degradaci původní myšlenky, nýbrž naopak někdy i její dotvoření a domyšlení. Zvláště však se zdá být poněkud přehnaným radikalismem, chce-li se někdo zcela distancovat od toho, jak byla nějaká starší myšlenka pochopena a přijímána (nebo odmítána) pozdější recepcí. Každý takový konkrétní případ je nutno posuzovat zvlášť.

Kratochvíl odmítá všechny pozdější konjektury při výkladu presokratiků, jako by dnešní myslitel byl při chápání jejich textů nutně v lepší pozici než myslitelé o generaci nebo několik generací mladší než samotní autoři. Tak tomu sice někdy může být v některých přesně vymezených aspektech, kdy už byly dostatečně vyjasněny některé předsudečné přístupy nebo konkrétní předsudky, společné všem nebo většině myslitelů té doby. Rozhodně však nelze šmahem odmítat všechny staré interpretace, jako by se nutně musely míjet původním smyslem příslušných citací. Takovýto postup musí spíše než běžný pečlivě a zejména konkrétně (ne obecně) odůvodňovat své motivy a zejména musí prokázat, že nevede ke ztrátám a myšlenkové chudobě při svých výkladech. Vůbec je třeba pamatovat na to, že myšlenka působí na další myslitele pouze tak, že oni sami ji musí vždy znovu myslet a to znamená „vymyslet“, neboť samotné myšlenky nelze nikomu prostě předávat. Veškerá tradice spočívá na aktivní recepci, to znamená na vždy nové interpretaci jistých „náznaků“ a „znamení“ - ať už zvukových (při ústním podání) nebo grafických (při zápisu). Již sám výběr toho, co tradice v podobě „zlomků“ uchovala, musí být rovněž interpretován, a tím spíše to, jak bylo s takovými „zlomky“ (citacemi) zacházeno, do jakých myšlenkových kontextů se ony citáty zapojovaly,

(Praha, 960402-2.)